

**“ БЭЛЧЭЭРИЙН МЕНЕЖМЕНТ ТӨСЛИЙН НЭГЖ” ОНӨТҮГ-Н
2021 ОНЫ ЖИЛИЙН ЭЦСИЙН АЖЛЫН ТАЙЛАН**

2020.12.23

Улаанбаатар хот

1. Хөдөө аж ахуйн зориулалттай газрын ашиглалтыг сайжруулж, өрхийн тариаланг нэмэгдүүлэн, хөрс цаг уурын онцлогт тохирсон таримлыг тариалуулж, бүтээгдэхүүний гарцыг нэмэгдүүлэх заалтын хүрээнд дараахь ажлуудыг хийж гүйцэтгэв. Үүнд:

- Хавар 5 дугаар сард туршилтын 150 га талбайгаас 10 га газарт бууц цацсан.
- Өнгөрсөн жил “НАТРО” холимог үрээр тариалалт хийсэн талбайн үетэн ургамлын ургалт 18-40 см, хятад үрээр тариалалт хийсэн талбайд үрийн хольцон дахь ургамлын эзлэх хэмжээнээс хамаарч 2 зүйлийн үетэн түлхүү ургасан. Мал Аж Ахуйн Эрдэм Шинжилгээний Хүрээлэнгийн эрдэмтэн, судлаачидтай хамтран нийт туршилтын талбайн хэмжээнд томоохон судалгааны ажлыг 2021 оны 3 дугаар улиралд хийж гүйцэтгэсэн.

Хашаан доторх тарилт хийгдээгүй хэсгийн зураг

Урьд жилүүдэд бордож, тариалалт хийгдсэн талбайн ерөнхий төлөв

Дээж авах үеийн талбайн ерөнхий байдал

Дээж авч буй зураг

Судалгааны ажлын үр дүнгийн тайлангаас харахад туршилтын 150 га талбайн хэмжээнд 1 га-ын биологийн дундаж ургацаар авч үзэхэд ашиглалтаас чөлөөлж бордсон талбай нь ашиглалттай хашааны гадна талбайгаас 8,5 дахин, хашсан талбайгаас 3,6 дахин илүү байсан. /Доорх хүснэгт, графикаар харуулав/

Судалгааны талбарын ургамлын нэгдсэн үнэлгээгээр

Бичиглэл №	Ашиглалтын хэлбэр	Зүйлийн Тоо ширхэг	Тусгаг Бүрхэц %	Халцгай газар %	Ургац ц/га
1	Ашиглалтаас чөлөөлж, үр нэмэрлэсэн, бордоо цацсан	36	81,5	6,0	33.1
2		30	75,0	7,0	22.4
3		21	74,0	4,0	14.1
4		20	73,5	6,0	19.4
5	Ашиглалтаас чөлөөлсөн	17	60,0	15,0	9.3
6	Хашааны гадна /ашиглалттай бэлчээр/	10	49,0	40,0	3.4

Ашиглалтаас чөлөөлж үр нэмэрлэн тариалалт хийж, бордсон талбайн тусгаг бүрхэц нь ашиглалттай бэлчээрээс 34,0 хувиар буюу 1,5 дахин хашсан бэлчээрээс 9,0 хувиар буюу 1,1 дахин их илүү байлаа. Тус талбайн ашиглалтаас 5 жил чөлөөлөхөд 7 ± 2 ширхэг ургамал нэмэгдэж, дунд зэргийн доройтлоос хэвийн бэлчээр болж сэргэсэн нь бордооны нөлөө, үр нэмэрлэж тариалсан нь үр дүнгээ өгсөн байна. Судалгааны талбайг зүйлийн бүрэлдэхүүнээр авч үзэхэд дундажаар ашиглалтаас чөлөөлж бордсон талбайд 25 ± 4 , ашиглалтаас чөлөөлсөн талбайд 17 ± 4 , ургамлын тусгаг бүрхэц 94,0 хувь үүнээс хагд нь бүрхэвч 18,0 хувь хоосон халцгай газар 6,0 хувь, ургац 29 ц/га, ургамлын дундаж өндөр 26,6 см үзүүлэлт нь бэлчээрийн талбай сэргэж хэвийн бэлчээрийн төрхт шилжсэн байна.

- Туршилтын 150 га талбайгаас НАТРО болон Хятад үрээр тариалалт хийсэн байсан 45 га-аас намар ургац хураалт хийж 33480 кг буюу 33.5 тн /нэг бүр нь 360 кг-тай 93 боодол/ өвсөн тэжээл хураан авсан. Үхрийн фермийн гадна талд өвлийн нөхцөлд үхрийн нарлах хашаа хийсэн. Мөн фермийн дотор талд үхрийн хэвтрийг цемент байсныг модон шалаар сольж өгсөн.

Ургац хураалт эхэлж байгаа нь

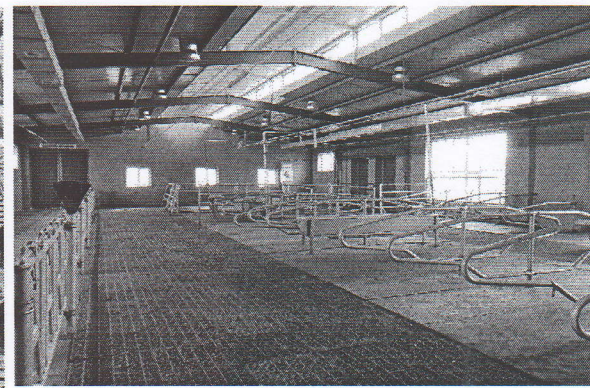
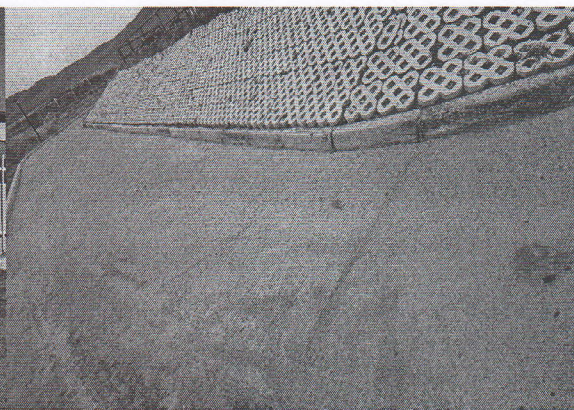
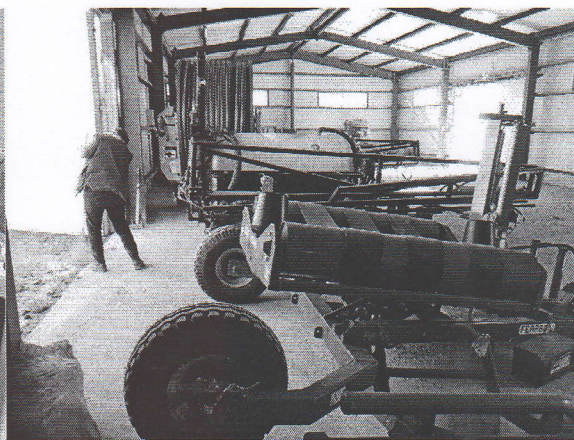

Зураг 7. Хадаж, тармаад боож байгаа нь

Натро үрээр бордож тариалалт хийсэн талбайд 2 зүйлийн буурцагтан, 5 зүйлийн үетэн ургамлыг ургуулж, төрөл зүйлийг нэмэгдүүлсний дүнд 1 га-ын дундаж ургацыг 1300 кг-д хүргэсэн. Бусад талбайн ургацыг 830 кг болгож сайжруулсан. /Хурааж авсан цэвэр ургацын хэмжээгээр дунджаар тооцсон/.

2. Хуулиар олгосон нийтлэг чиг үүргийг хэрэгжүүлэх арга хэмжээний хүрээнд:
СУРГАЛТЫН ТӨВ, ДАДЛАГЫН ТАЛБАЙ БОЛОН ЗАСВАРЫН ТӨВ БҮХИЙ
"ЭРЧИМЖСЭН МАЛ АЖ АХУЙН ЗАГВАР АЖ АХУЙ БАЙГУУЛАХ ЧИГЛЭЛЭЭР:

Фермийн үйл ажиллагааг тогтворжуулан, саалийн үнээ, тугал болон өсвөр насны үхэрт өдөр бүр стандарт, нормын дагуу өвс тэжээл өгч, услах болон бусад ажилд хяналт тавьж, ажилласан. Малын аливаа өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх зорилгоор малын эмчийн үзлэгт байнга оруулах, 2 удаагийн шаардлагатай вакцинжуулалтад бүрэн хамруулсан. Ферм, тоног төхөөрөмжийн агуулах, сургалтын төв, хашаа, бусад объектийн цэвэрлэгээ, тохижилтын ажлыг тухай бүр хийж байсан.

Үхрийн нүдний суулгац нэмж тарив.

Фермийн хашаан доторх гол хэсгийн ногоон байгууламжийн зураг

Үхрийнхээ хоол өвс тэжээлийн хангамжийг өөрсдийн нөөц бололцоонд тулгуурлан нэмэгдүүлэх зорилгоор байгууллагын 1.5 га ногооны талбайд боловсруулт хийж ногоон тэжээл /овъёос/ тариалсан. Мөн ногоон тэжээл тариалах талбайг хэмжээг ихэсгэж 3.5 га газрыг нэмж хагалж боловсруулж бэлтгэж, хамгаалалтын хашаа барьж овъёос тариалсан. Овъёос тариалсан нийт 5 га талбайгаас намар 300 кг-тай 71 боодол буюу 21.3 тн ногоон тэжээл хураан авсан.

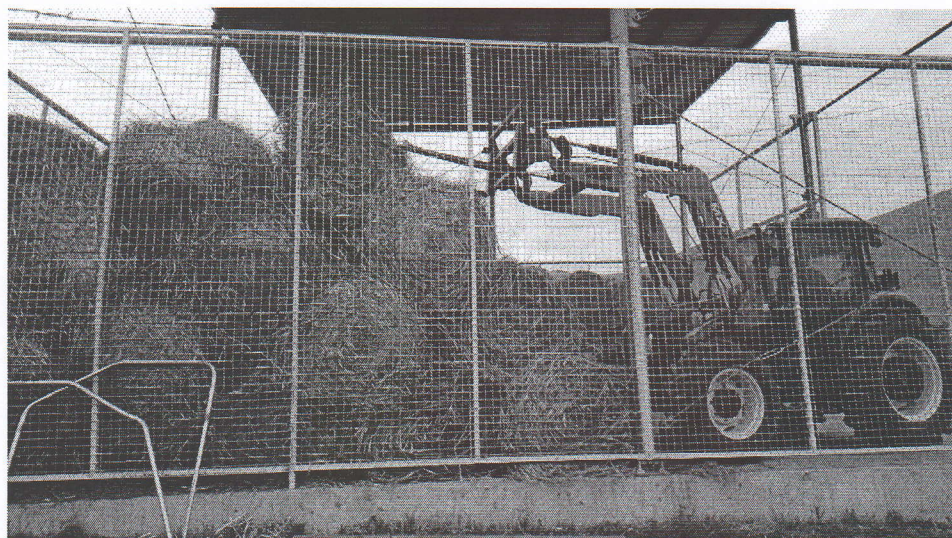

Ногоон тэжээл тариалсан болон, нэмж тариалалахаар бэлтгэсэн талбайн зураг

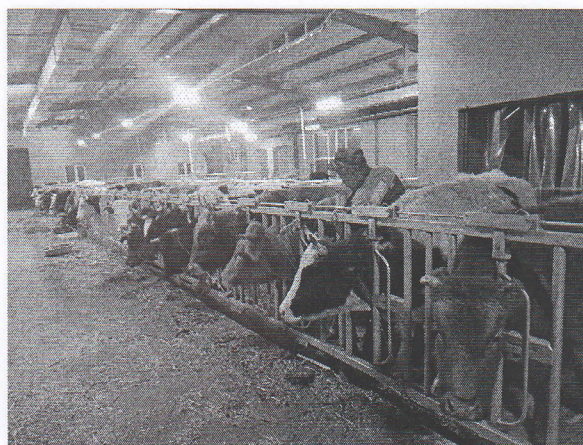
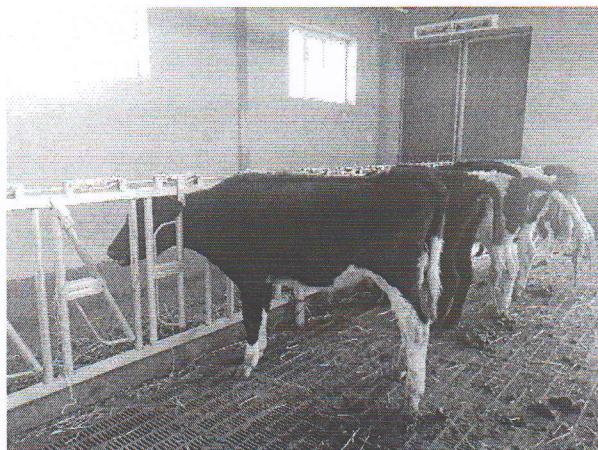
Хашаа барьж ногоон тэжээл тариалсан 5 га талбайн ургалтын байдал

Ногоон тэжээлээ хураасан байдал

СХД-ийн 21 дүгээр хороо, Нарийний хэсгийн болон 90 үхрийн аж ахуйтай ойр байдаг малчин фермер өрхүүдийн төлөөлөл болох 20 хүнд Ногоон тэжээл тариалах, өтөг бууцыг хэрхэн зөв хадгалж хуримтлуулан талбайгаа бордох, бэлчээрийн доройтлоос сэргийлэхэд иргэдийн дэмжлэг оролцоо ямар байвал хамгийн үр дүнтэй байдаг талаар сургалт зөвлөгөө өгч ажилласан. Мөн “Нутаг академи” ТББ-тай хамтран “Бод малын зохиомол хээлтүүлгийн техникч бэлтгэх” сертификаттай сургалтыг аж ахуй дээр зохион байгуулж явуулсан. Хөдөө орон нутаг болон нийслэлээс тус сургалтанд хамрагдсан 20 хүнд байгууллагын зүгээс нэвтрүүлж байгаа дэвшилтэт техник, технологи, бууц, органик бордоо ашиглан бэлчээр хадлангийн талбайг бордож, БНАУ-аас гаралтай НАТРО тэжээлийн олон наст таримлын холимог үрээр хөрсийг хөндөхгүй, байгаль орчинд хамгийн ээлтэй технологиор тариалалт хийж, шинэ төрлийн вакумдсан ногоон тэжээл хураан авсан болон хөрсний үржил шимийг сайжруулж байгаа өнгөрсөн жилүүдийн ажлын үр дүнгээс танилцуулсан.

Малын үүлдэр угсааг сайжруулах, чанар, ашиг шимийг дээшлүүлэх ажлын хүрээнд 4 үнээнд Хар тарлан үүлдрийн бухны үрээр зохиомол хээлтүүлгийн ажлыг хийсэн. Мөн байгууллагын даргын тушаалаар хөгшин болон сүүний гарц буурсан, үүлдэрлэг байдлаараа үржилд тэнцэхгүй болсон үхрүүдийг сүүний чиглэлийн хар тарлан үүлдэрийн шүдлэн үхрээр сольж сүргийн бүтцийг сайжруулсан.

НИЙТЛЭГ ЧИГ ҮҮРЭГ №1. ТӨРИЙН ЗАХИРГААНЫ УДИРДЛАГА ЧИГЛЭЛЭЭР:

Байгууллагын 2020 оны жилийн ажлын тайлан, даргын үр дүнгийн гэрээний биелэлтийн тайланг гарган, холбогдох газруудад хүргүүлсэн. Нийслэлийн Дотоод

аудитын ажилтан н.Лхагвасүрэнтэй уулзаж, байгууллагын үйл ажиллагааны давхцал байгаа эсэх болон бусад шаардлагатай мэдээ, мэдээллийг өгч ажиллав. Байгууллага үүсэн байгуулагдсанаас хойш 5 жилийн хугацаанд хийж гүйцэтгэсэн ажлууд, засгийн газрын болон нийслэлийн бодлогын баримт бичигт манай байгууллагын үйл ажиллагаа хэрхэн уялдаж байгаа талаар болон цаашид төслийг амжилттай явуулахад зайлшгүй шийдвэрлэх шаардлагатай арга хэмжээнүүдийг оруулсан Байгууллагын 2016-2020 танилцуулгыг хийж, бэлэн болгосон. Бэлчээрийн менежмент-Төслийн нэгж, ОНӨТҮГ-ын 2021 оны Гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөний төслийг холбогдох мэрэгжилтнүүдийн саналыг авч боловсруулж, бэлэн болгон НЗДТГ-т хүргүүлсэн. Байгууллагын үйл ажиллагааны явцад үүссэн мэдээ, тайланг тухай бүр холбогдох албан хаагчдаас авч цахим хаяг дээр байршуулан ажилласан. Байгууллагын 2021 оны сургалтын болон нийгмийн баталгааг хангах төлөвлөгөөг боловсруулан батлуулсан. Нийт албан хаагч нарын 2021 оны ээлжийн амралтын хуваарь гарган батлуулж, хуваарийн дагуу амралтыг олгож ажилласан.

“UB.ERP” системийн ашиглалт сайжирч, байгууллагын албан хаагч өөрт холбогдолтой баримт бичигтэй танилцах, бичгээ цаг тухай бүр нь шийдвэрлэж байна. Хүний нөөцийн удирдлага системийн ашиглалт сайжирч албан хаагчдын өргөдөл гомдлыг цаг тухай бүрд шийдвэрлэх, ээлжийн амралтыг системээр дамжуулан цаг бүртгэлд нэгтгэж байна. Мөн цаг бүртгэлийн системийн ашиглалт, ТАХ-ын өөрчлөлтийг цаг тухай бүрт нь хийж хүний нөөцийн удирдлага дэд системийн ашиглалт сайжирч байна.

Байгууллагын 2021 оны байдлаар өөрийн хүсэлтээр гарсан 2 албан хаагч, жирэмсний амралт авсан 2 хүн, 2020 болон 2021 онд хүүхэд асрах чөлөөтэй байсан 2 албан хаагч эргэн ажилдаа орсон. Ажлын байрны сул орон тоо гарсан тохиолдолд байгууллагын web хуудсанд ажлын байрны зарыг тухай бүр оруулдаг. Байгууллагын нярав, тоног төхөөрөмжийн оператор, төслийн менежерийн албан тушаалд шинээр хүн томилон сул орон тоог нөхөн ажиллаж байна.

НИЙТЛЭГ ЧИГ ҮҮРЭГ №2. МЭДЭЭЛЛИЙН ТЕХНОЛОГИ БОЛОН ИЛ ТОД БАЙДЛЫН ЧИГЛЭЛЭЭР:

2021 онд улиралд байгууллагын 2020 оны үйл ажиллагааны явцад үүсч хөтлөгдсөн Байнга хадгалах-25 , Түр хадгалах-29 , 70 жил хадгалах 4, Тусгай төрлийн 2 баримтыг архивт хүлээн авах хуваарь болон 2020 оны ХХНЖ-ийн дагуу хүлээн авч

бүртгэлжүүлэв. Байгууллагын 2021 оны байдлаар нийт 105 бичиг ирсэнээс 102 албан бичгийг шийдвэрлээд байна. үүнээс хариутай 70 бичиг шийдвэрлэсэн байна. НЗДТГ-аас 2021 оны 03 дугаар сарын 22-ны өдөр ирсэн Мэдээллийн ил тод байдлыг илтгэх шалгуур үзүүлэлтийн дагуу өгсөн зөвлөмжийн хүрээнд байгууллагын цахим хуудсанд холбогдох мэдээллийг тухай бүрд оруулж, хэрэгжилтийг ханган ажиллаж байна.

НИЙТЛЭГ ЧИГ ҮҮРЭГ №3. ХЭВЛЭЛ МЭДЭЭЛЭЛ, ОЛОН НИЙТТЭЙ АЖИЛЛАХ ЧИГЛЭЛЭЭР:

UB.ERP” системд тавигдсан өдөр тутмын мэдээг цаг алдалгүй албан хаагчдад хүргэж ажиллаж байна. Системд бүртгэлтэй албан хаагч нар өдөр тутмын мэдээ мэдээлэлтэй танилцаж судалгаанд цаг алдалгүй идэвхитэй оролцож ажиллаж байна.

НИЙТЛЭГ ЧИГ ҮҮРЭГ №4. ГАДААД ХАРИЛЦАА, ХАМТЫН АЖИЛЛАГААНЫ ЧИГЛЭЛЭЭР:

Нийслэлийн Засаг даргын тамгын газар, Улаанбаатар хотын захирагчийн албанаас зохион байгуулсан Нээлттэй хаалганы өдөрлөгт багаараа оролцож байгууллагын үйл ажиллагааг танилцуулсан. Соёлын яамнаас зохион байгуулсан хамтдаа үлгэрлэе аянд байгууллагын зүгээс 2 хүн хамрагдаж ажилласан.

Нээлттэй хаалганы өдөрлөгийн үеэр

НИЙТЛЭГ ЧИГ ҮҮРЭГ №5. ТӨСӨВ, САНХҮҮГИЙН ТӨСӨВ САНХҮҮГИЙН ЧИГЛЭЛЭЭР:

Байгууллагын хэмжээнд 2021 оны төсвийн жилд цалин хөлсний зардалд 155.0 сая төгрөг батлагдсан болно. Төсвийн тодотголын хүрээнд 103.0 сая төгрөгийн нэмэлт санхүүжилт батлагдан тайлант жилд нийт 258.9 сая төгрөгийн гүйцэтгэл гарсан байна.

Төсөвт жилийн хугацаанд эдийн засгийн ангиллын зохицуулалт хийлгэн шаардлагатай хөрөнгийн эх үүсвэрийг бий болгуулснаар үүссэн байсан өр төлбөрийг барагдуулж өр төлбөр, авлагагүй, эдийн засгийн ангиллын хэтрэлтгүй ажилласан болно.

Мөн 2022 оны төсвийн төсөл, 2023-2024 оны төсвийн төсөөллийг холбогдох дээд шатны байгууллагад хүргүүлж ажилласан байна.

НИЙТЛЭГ ЧИГ ҮҮРЭГ №6. ХЯНАЛТ-ШИНЖИЛГЭЭ, ҮНЭЛГЭЭНИЙ ЧИГ ЛЭЛЭЭР:

Бодлогын баримт бичгийн хэрэгжилт болон хууль тогтоомж, тогтоол шийдвэрийн хэрэгжилтэд хяналт шинжилгээ үнэлгээ хийх ажлыг байгууллагын дарга болон менежер хариуцан ажиллаж байна.

НИЙТЛЭГ ЧИГ ҮҮРЭГ №7. АЛБАН ХЭРЭГ ХӨТЛӨЛТИЙН ЧИГЛЭЛЭЭР:

Энэ оны байдлаар байгууллагад ирсэн өргөдөл, гомдлыг хүлээн авч UB.ERP системд бүртгэлжүүлж нийт 8 өргөдөл гомдол шийдвэрлэх албан тушаалтанд шилжүүлж, тухайн цаг хугацаанд нь шийдвэрлэж ажилласан. Бусад ERP системийн үйл ажиллагааны ашиглалт байгууллагын хэмжээнд сайжирч байна.

НИЙТЛЭГ ЧИГ ҮҮРЭГ №8. АРХИВЫН ЧИГЛЭЛЭЭР:

Байгууллагын 2021 оны ХХНЖ-ыг батлуулж, 2020 оны байгууллагад үүссэн цаасан суурьтай 70 жил хадгалах 5, байнга хадгалах 30, түр хадгалах 23 баримтыг архивлаж дууссан. Үүссэн баримтыг "UB ERP" нэгдсэн системийн "Archive edoc" -д <https://arch.ulaanbaatar.mn/> бүрдүүлэлт хийж ажилласан.

ТАЙЛАН:

ХЯНАСАН: ДАРГА

ГАРГАСАН: ТӨСЛИЙН МЕНЕЖЕР

/Н.УУГАНБАЯР/

/З.ОЧИРБАТ/